

Stefan Moysa

"Sind die Erwartungen erfüllt? :
Überlegungen nach dem Konzil", K.
Rahner, O. Cullmann, H. Fries,
München 1966 : [recenzja]

Collectanea Theologica 38/2, 187

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

K. RAHNER, O. CULLMANN, H. FRIES, *Sind die Erwartungen erfüllt? Überlegungen nach dem Konzil*, München 1966, Max Hueber Verlag, s. 131.

Czy oczekiwania zostały spełnione? Pytanie to cisnęło się na usta obserwatorów i przedstawicieli opinii publicznej bezpośrednio po zakończeniu soboru. Odpowiedź na nie daje dwóch teologów katolickich i jeden protestancki w swoich konferencjach razem tutaj wydanych.

Poszczególni autorzy podchodzą w nieco różny sposób do zagadnienia. Wszyscy wprawdzie poddają analizie teksty soborowe i starają się choć w krótkich słowach wydobyć ich podstawowe znaczenie, ale podczas gdy Rahner dokonuje pewnego ogólnego podsumowania osiągnięć soboru, Cullmann i Fries pytają głównie o postęp we wzajemnym zbliżeniu chrześcijan. Największy ciężar gatunkowy posiada bezwzględnie rozprawa obserwatora protestanckiego. Na postawione wyżej pytanie odpowiada on w sposób zróżnicowany, ale niemniej jasny: Jeżeli się weźmie pod uwagę uzasadnione oczekiwania i życzenia protestantów zostały one nie tylko spełnione, ale i przewyższone. Nikt na przykład w początkach soboru nie mógł się spodziewać tak śmiałego tekstu jak *Dekret o ekumenizmie*, określającego „status” Kościołów niekatolickich, oraz stwierdzającego istnienie hierarchii prawd objawionych, czemu Cullmann przypisuje wielką wagę. Nie znaczy to jednak, aby na soborze nie było rzeczy, które się protestantom nie podobają, jak na przykład niezłatwiona sprawa małżeństw mieszanych.

Wydzwięk wypowiedzi katolickich jest mniej więcej podobny. Wszyscy autorzy mimo pozytywnego spojrzenia strzegą się ekumenicznego sentymentalizmu lub triumfalizmu soborowego. Wiele rzeczy pozostaje do zrobienia choćby w dziedzinie niezmiernego wprost problemu stosunku Kościoła do świata, małżeństwa i rodziny, aby tylko kilka wymienić. Istotne jest, aby z soboru nie czynić na przyszłość sztywnego systemu praw, które chcąc nie chcąc należy wypełnić, choć czyni się to z niechęcią.

„Najważniejszy w soborze jest nowy duch, nowe życie. Nie może ono być reglamentowane, ale musi być dalej przekazywane, jako duch odnowy, wspólnoty, bohaterstwa, gotowości służby, pokuty, wiary, nadziei” (Fries, str. 126). Podobne ujęcie istoty soborowej odnowy znajdujemy u Rahnera: „Cała subtelna teologia, dogmat, prawo kanoniczne, instytucja, urząd i jego władza, święta liturgia i odważna misja Kościoła mają tylko jeden cel: wiarę, nadzieję i miłość do Boga i ludzi... Także sobór szuka serca ludzkiego, które w wierze, nadziei i miłości uwalnia się od siebie i oddaje Bożej tajemnicy...” (str. 32). Przypomnienie tych istotnych prawd będzie zawsze aktualne w dobie posoborowego *aggiornamento*.

KS. STEFAN MOYSA SJ, WARSZAWA

LEO SCHEFFCZYK, *Von der Heilsmacht des Wortes. Grundzüge zu einer Theologie des Wortes*, München 1966, Max Hueber Verlag, s. 307.

Autor, teolog szkoły tybingskiej a obecnie następca prof. Schmausa na katedrze teologii dogmatycznej w Monachium, zamierza w swojej pracy podać pewną syntezę teologii słowa Bożego. Dziś zagadnienie to doczekało się już licznych, choć fragmentarycznych, opracowań katolickich. Leży ono bowiem jakby na przecięciu filozoficznych i teologicznych zainteresowań epoki. Z jednej strony zwiększona w naszych czasach świadomość godności ludzkiej powoduje rozwój filozofii personalistycznej, a wraz z nią rozrost badań nad ludzką mową, jako wyrazem tej osobowości. Z drugiej — trwający już od dłuższego czasu dialog z teologią ewangelicką, która oddawna zajmuje się zagadnieniem słowa Bożego, jak też rozwój nauk biblijnych kieruje uwagę katolików na teologiczną stronę zagadnienia. Usiłują oni za-